

Brüssel, 12. detsember 2022
(OR. en)

15754/22

Institutsioonidevahelised
dokumendid:
2021/0425(COD)
2021/0424(COD)

ENER 668
ENV 1266
CLIMA 652
IND 541
RECH 650
COMPET 1008
ECOFIN 1293
CODEC 1950

MÄRKUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Komisjoni dok nr:	15111/1/21 REV 1 + ADD 1 REV 1 15096/1/21 REV 1 + ADD 2 REV 1
Teema:	Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, mis käsitleb taastuvatest energiaallikatest toodetud gaaside ja maagaasi ning vesiniku siseturgude ühiseeskirju Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus taastuvallikatest toodetud gaaside, maagaasi ja vesiniku siseturu kohta (uuesti sõnastatud) – Eduaruanne

Delegatsioonidele edastatakse lisas eduaruanne eespool nimetatud ettepanekute kohta, mis esitatakse transpordi, telekommunikatsiooni ja energeetika nõukogu 19. detsembri 2022. aasta istungil (energeetika), et paluda nõukogul see teadmiseks võtta.

Käesolev aruanne on koostatud eesistujariigi vastutusel ning ei mõjuta eri delegatsioonidele konkreetset huvi pakkuvaid teemasid ega nende edasist panust. Selles antakse ülevaade nõukogu ettevalmistavates organites seni tehtud tööst ning kirjeldatakse eespool nimetatud ettepanekute läbivaatamise seis.

LISA

Teave eesistujariigilt edusammude kohta, mis on tehtud taastuvallikatest toodetud gaaside, maagaasi ja vesiniku siseturgu käsitlevate direktiivi ja määruse ettepanekute läbivaatamise käigus

I. SISSEJUHATUS

- 1) Komisjon esitas 15. detsembril 2021 direktiivi (mis käsitleb taastuvatest energiaallikatest toodetud gaaside ja maagaasi ning vesiniku siseturgude ühiseeskirju) ning määruse (taastuvallikatest toodetud gaaside, maagaasi ja vesiniku siseturu kohta) ettepanekud, mis on uus ELi raamistik, mille eesmärk on vähendada gaasiturgude CO₂ heidet, edendada vesinikku ja vähendada metaaniheidet.
- 2) Vesiniku- ja gaasituru CO₂ heite vähendamise paketi eesmärk on luua eeldused maagaasi tarbimise CO₂ heite vähendamiseks, luua õigusraamistik vesinikutaristu ja -turgude jaoks ning lõimitud võrgu planeerimiseks. Samuti kehtestatakse nendega õigusnormid tarbijate jaoks ja tugevdatakse energiavarustuskindlust.
- 3) Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee võttis ettepaneku kohta oma arvamuse vastu 19. mail 2022 ning Euroopa Regioonide Komitee esitas oma arvamuse 12. oktoobril 2022.
- 4) Euroopa Parlamendis on mõlema ettepaneku eest vastutavaks tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjon (ITRE). Määruse raportöör on Euroopa Parlamendi liige Jerzy Buzek (PPE, Poola) ja direktiivi raportöör on Euroopa Parlamendi liige Jens Geier (S&D, Saksamaa).

II. ÜLEVAADE OLUKORRAST

- 1) 2022. aasta juulis alustas eesistujariik Tšehhi Vabariik energeetika töörühmas arutelusid kõnealuste ettepanekute üle. Nende arutelude esimestele tulemustele tuginedes esitas eesistujariik 9. septembril 2022 nii määruse kui ka direktiivi esimese muudetud versiooni. Energeetika töörühmas järgnesid täiendavad tehnilised arutelud esimese muudetud versiooni üle.

Ettepanekuid arutati ka transpordi, telekommunikatsiooni ja energeetika nõukogu (energeetika) 25. oktoobri 2022. aasta istungil Luxembourgis, keskendudes peamiselt järgmistele olulistele ja tundlikele elementidele:

- I. vesinikuturgude arendamise ajakava ja vesinikuvõrgu haldurite vertikaalne eraldamine;
 - II. piiriülesed tariifid spetsiaalsetes vesinikuvõrkudes ning tariifisoodustused taastuvatest energiaallikatest toodetud ja vähese CO₂ heitega gaasidele maagaasisüsteemis ning
 - III. vesiniku segamine maagaasivõrku.
- 2) Ministrid andsid eesistujariigile poliitilisi suuniseid ja määrasid kindlaks edasise töö suuna. Seejärel esitas eesistujariik 23. novembril 2022 määruse ja direktiivi teise muudetud versiooni, mida arutati energeetika töörühmas ja 7. detsembril 2022 COREPERis. Üldiselt toetasid liikmesriigid viisi, kuidas transpordi, telekommunikatsiooni ja energeetika nõukogus toimunud poliitiline mõttevahetus kajastus ettepanekute teises muudetud versioonis, ning tõstatasid rohkem mureküsimusi, mida tuleks arvesse võtta edasises õigusloomega seotud töös. Kolmas muudetud versioon, mis on esitatud dokumentides 15919/22 ja 15920/22, saadeti delegatsioonidele 12. detsembril 2022. Kolmandas muudetud versioonis käsitles eesistujariik viimaste arutelude tulemusi ning mitmeid tehnilisi muudatusi, mis kajastavad liikmesriikide kirjalikke märkusi ja komisjoni 23. novembri 2022. aasta parandust (15111/1/21 REV 1 + ADD 1 REV 1 ja 15096/1/21 REV 1 + ADD 1 REV 1). Kõik delegatsioonid säilitavad teksti suhtes analüüsi reservatsiooni ja/või parlamentaarse analüüsi reservatsiooni ning tegelevad veel mõlema eelnõu sätete analüüsimisega.

III. PEAMISED KÜSIMUSED

- 1) Energeetika nõukogu 25. oktoobri 2022. aasta istungi järelmeetmetena käsitletud peamised poliitilised elemendid

- a) Vesinikuvõrgu haldurite vertikaalne eraldamine

Komisjoni esialgsed ettepanekud vesinikuvõrgu haldurite vertikaalse eraldamise kohta direktiivi artiklis 62 hõlmasid sõltumatu ülekandesüsteemi halduri (ITO) eraldamismudeli kohaldamise lõpetamist 2030. aasta lõpuks ning sõltumatu süsteemihalduri (ISO) ja sõltumatu ülekandesüsteemi halduri mudelite kättesaadavust ainult selliste vesinikuvõrkude puhul, mis kuuluvad gaasipaketi jõustumise ajal vertikaalselt integreeritud ettevõtjatele. Dokument REV 3 ei sisalda enam sõltumatu ülekandesüsteemi halduri eraldamismudeli kehtivuse lõpu kuupäeva ega komisjoni sõnaselget võimalust vaadata 2031. aastaks läbi sõltumatu ülekandesüsteemi halduri eraldamismudeli teostatavus, ning lisaks jäeti välja sõltumatu süsteemihalduri eraldamismudeli ajaline piirang. Vaikimisi eraldamismudelina säilitati omandisuhete eraldamise mudel. Vesinikuvõrgu haldurid võivad samuti kasutada olemasolevatele vesinikuvõrkudele ja geograafiliselt piiratud vesinikuvõrkudele ette nähtud erandeid (direktiivi artiklid 47 ja 48), mille kohaldamist on dokumendis REV 3 lihtsustatud ja hõlbustatud.

- b) Vesinikuturu ülesehitus ja üleminekuetapi lõpp

Komisjoni ettepanekud sisaldasid 2030. aastani kestvat kasvuetappi vesinikuturgude väljaarendamiseks, mille järel kohaldataks üksikasjalikumaid eeskirju. Et kajastada tekkiva vesinikuturu arengu ebakindlust, lükati see kuupäev üldiselt edasi [2035.] aastani. See tähendab, et lisaks muudele sätetele hakkavad sätted, mis käsitlevad kolmandate isikute reguleeritud juurdepääsu vesinikuvõrkudele (direktiivi artikkel 31) ning uut vesinikuturu korraldust ilma liikmesriikidevahelistes ühenduspunktides juurdepääsu tariifideta (määruse artikkel 6), kehtima alles üleminekuperioodi lõpus, st alates 1. jaanuarist 2036.

c) Tariifisoodustused taastuvatest energiaallikatest toodetud ja vähese CO₂ heitega gaasidele maagaasisüsteemis

Määruse artiklis 16 tehakse vahet taastuvaallikatest toodetud gaasidele ja vähese CO₂ heitega gaasidele maagaasisüsteemis tehtavatel tariifivähendustel, mille kohaselt on tariifivähendus taastuvallikatest toodetud gaasidele [100 %] ja vähese CO₂ heitega gaasidele [75 %]. Sõnaselgelt anti riiklikele reguleerivatele asutustele võimalus otsustada vähendada või mitte kohaldada tariifivähendusi tootmisseadmetest ja hoidlatest võrku sissejuhtimise puhul, kajastades nende liikmesriikide muresid, kellel on või eeldatavasti on suur taastuvallikatest toodetud/vähese CO₂ heitega gaaside osakaal energiaallikate jaotuses või kes võivad olla mures võimaliku mõju pärast piiriülestele voogudele. Ettepanekust jäeti välja tariifisoodustused kolmandatesse riikidesse sisenemise ja sealt väljumise punktides.

d) Vesiniku segamine ja gaasi kvaliteet

Maagaasivõrku segatud vesiniku maksimumkogus, mille gaasi ülekandesüsteemi haldurid on kohustatud vastu võtma ühenduspunktides pärast vajaduse korral määruse artiklis 19 sätestatud vaidluste lahendamise menetlust, muudeti 5 %-lt [2] %-le. Vähendamine kajastab mitme liikmesriigi skeptilisust segamise suhtes, tagades samal ajal takistamatu piiriülese gaasivoo. Määruses säilitatakse ühtlustatud lähenemisviis gaasi kvaliteedi juhtimisele ja vaidluste lahendamisele, mida paljud liikmesriigid tervitasid.

e) Vähese CO₂ heitega gaasid

Direktiivi lisati uus artikkel 8a pärast seda, kui märkimisväärne arv liikmesriike oli oktoobris toimunud energeetikanõukogu istungil soovinud sellist sätet, et selgitada liikmesriikide võimalust kasutada CO₂ heite vähendamise eesmärkide saavutamiseks vähese CO₂ heitega vesinikku ja vähese CO₂ heitega kütuseid. Sama palju liikmesriike soovib siiski keskenduda taastuvatest energiaallikatest toodetud gaasidele.

2) Kolmanda muudetud versiooni peamised muudatused on järgmised:

- Määrusesse lisati uus põhjendus 74a, et näha ette, et liikmesriigid võivad varustuskindluse tagamiseks võtta proportsionaalseid meetmeid, et ajutiselt piirata mis tahes üksiku võrgukasutaja eelnevat võimsuse pakkumist kolmandatest riikidest sisenemise punktides ja veeldatud maagaasi terminalides.
- Biometaani ühiseid kirjeldusi käsitlevasse määruse artiklisse 20b tehtud lisandustega selgitatakse kõnealuse artikli kohaldamisala.
- Määruse artiklit 54 muudeti, et vältida olukorda, kus esimestel turuletulijatel on monopol vesiniku turueeskirjade/võrgueeskirjade väljatöötamisel ENNOHis; vastavad muudatused tehti põhjenduses 56, et viia see vastavusse kõnealuse artikliga.
- Määruse artiklisse 67 (lõiked 4, 9 ja 11) lisati ulatuslikum täiendus, mis kajastab parandusi dokumentides 15096/1/21 REV 1 + ADD 1 REV 1.
- Direktiivi põhjenduses 70 selgitatakse nüüd, et direktiivi artiklis 63 sätestatud horisontaalsed eraldamissätted ei tähenda funktsionaalset eraldamist ja seega saab täielikult säilitada võrguoperaatorite vahelise sünergia, näiteks teenuste ja juhtimisstruktuuride jagamise.
- Direktiivi artiklis 8a, milles käsitletakse vähese CO₂ heitega vesiniku rolli CO₂ heite vähendamise eesmärkide saavutamisel, paigutati need sätted nurksulgudesse, et võimaldada täiendavat arutelu kompromissi leidmiseks.
- Direktiivi artikli 46 lõiget 2 muudeti, et anda liikmesriikidele kaalutlusõigus anda vastutus piiriüleste ühenduste rajamise eest üksnes teatavatele vesinikuvõrgu halduritele.
- Direktiivi artiklist 62 jäeti välja ajaline piirang, mis puudutab sõltumatu süsteemihalduri eraldamismudeli kättesaadavust vesinikuvõrgu halduritele.
- Direktiivi artiklis 80 muudeti tingimusi, mille korral võivad liikmesriigid, kes ei ole otseselt seotud mõne teise liikmesriigi ühendatud võrguga, teha erandeid direktiivi konkreetsetest sätetest.

3) Kuigi on tehtud olulisi edusamme, on veel vaja tööd jätkata. Tšehhi eesistumise ajal toimunud arutelude põhjal hõlmab see muu hulgas järgmisi punkte:

- Uuesti sõnastatud määruse artikli 67 varustuskindlust käsitlevate sätete vastavusse viimine uute sätetega, mille suhtes on kokku lepitud paralleelsetes aktides, sealhulgas hoiustamismääruses (määrus (EL) 2022/1032), solidaarsusmääruse ettepanekus (COM(2022) 549 final) ja erakorralisi sekkumismeetmeid käsitleva määruse ettepanekus (COM/2022/473 final). Tuleb kaaluda, millises ulatuses ja kuidas tuleks uued kokkulepitud õigused ja kohustused lisada pikemas perspektiivis gaasivarustuskindluse määrusesse.
- Selle tagamine, et maagaasivõrkudele juurdepääsu ja nendega ühendamist käsitlevad eeskirjad võimaldavad gaasi järk-järgult kasutuselt kõrvaldada, kaitstes samal ajal piisavalt tarbijate õigusi.
- Direktiivi artikli 14 selgitamine selles osas, mis puudutab kodanike energiakogukondi, nende rolli ja seost direktiivi 2019/944 alusel loodud energiakogukondadega ning direktiivi 2018/2001 alusel loodud taastuvenergiakogukondadega.
- Üksikasjalikum arutelu, et käsitleda võimalust võtta proportsionaalseid meetmeid, et ajutiselt piirata võimalust teha kolmandatest riikidest sisenemise punktides ja veeldatud maagaasi terminalides võimsuse pakkumisi varem.
- Põhjalik arutelu, et leida lahendus direktiivi artikli 8a sätetes, mis käsitlevad vähese CO₂ heitega vesiniku rolli CO₂ heite vähendamise eesmärkides.

IV. KOKKUVÕTE

1) Nõukogul palutakse võtta teadmiseks eesistujariigi koostatud eduaruanne.